

Vanajaveden Opisto

**AIKUISTEN TEATTERITAITEEN PERUSOPETUS,
YLEINEN OPPIMÄÄRÄ, PERUSOPINNOT 18,5 OP**

Opetussuunnitelma

SISÄLLYSLUETTELO

1.	Vanajaveden Opiston toiminta-ajatus ja arvot	2.
2.	Teatteritaiteen perusopetuksesta	2
3.	Tavoitteet	2.
4.	Opetuksen toteuttaminen	3.
5.	Opetuksen sisällöt	5.

1. Vanajaveden Opiston toiminta-ajatus ja arvot

Vanajaveden Opiston toiminta-ajatus

Vanajaveden Opiston tarkoituksena on tukea alueen asukkaiden elinikäistä oppimista, persoonallisuuden monipuolista kehittymistä ja elämänhallintaa elämänkaaren eri vaiheissa sekä kykyä osallistua tasa-arvoisena kansalaisena ja yhteisön jäsenenä jatkuvasti muuttuvan, moniarvoisen, tietovaltaisen ja kansainvälistyvän yhteiskunnan toimintaa.

Lisäksi opisto tukee koulutuksen avulla paikallisyhteisöjä ja paikallista kulttuuritoimintaa sekä järjestää koulutusta tukevaa tai siihen läheisesti liittyvää kehittämis- ja palvelutoimintaa.

Vanajaveden Opiston arvot

Vapaan sivistystyön perusarvot ovat vapaus, vapaaehtoisuus, omaehtoinen tehtävänkaku, helppo saavutettavuus ja sivistyksellinen tasa-arvo.

Opiston toimintaa ja johtamista ohjaavat kolme perusarvoa:
asiakaslähtöisyys – ammattitaitoisuus – uudistuvuus

2. Teatteritaiteen perusopetuksesta

Teatteritaiteen perusopetussuunnitelma perustuu lakiin taiteen perusopetuksesta(633/98) sekä valtakunnallisiin taiteen perusopetuksen teatteritaiteen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteisiin vuodelta 2005.

Suunnitelma painottuu erityisesti soveltavaan teatteriin sekä teatterin käyttöön työvälineenä. Tarjonta on suunniteltu niin, että se palvelee sekä teatteria harrastavia että draamaa ja toiminnallisia menetelmiä omassa työssään käyttäviä.

3. Tavoitteet

Taiteen perusopetuksen tavoitteena on tukea opiskelijan minän kasvua ja kehittymistä, taiteellista ajattelua sekä hänen kykyään jäsentää ympäröivää todellisuutta. Opiskelussa on keskeistä taiteen tekeminen, kokeilemisen ilo sekä halu tulkita taidetta persoonallisesti. Opetuksessa noudatetaan henkilökohtaista opetussuunnitelmaa ja huomioidaan oppilaiden yksilölliset erot heidän omista lähtökohdistaan. Taiteen perusopetus on lähtökohtaisesti yleissivistävää sekä kaikille avointa ja sen tarkoituksena on myös kehittää opiskelijoiden oppimisvalmiuksia ja jatko-opintokelpoisuutta.

Teatteritaiteen perusopetus perustuu vuorovaikutuksen tiedostamiseen erilaisissa tilanteissa ja opiskelijan oman ajattelun kehittämiseen opetussisältöjen avulla. Keskeistä on opiskelijan luovan ajattelun ja toiminnan tukeminen. Teatterikasvatuksen tavoitteena on vahvistaa opiskelijan teatterin tuntemusta ja tukea ilmaisu- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä. Tavoitteena on myös antaa mahdollisuuksia teatterin käyttöön erilaisissa yhteyksissä.

Vanajaveden opiston aikuisten teatteritaiteen perusopetus on suunnattu erityisesti teatterin keinoja työssään hyödyntäville. Keskiössä ovat tutkiva työote sekä osallistaviin menetelmiin liittyvä käsitteistö. Koulutusohjelma soveltuukin erinomaisesti täydennyskoulutukseksi esim. varhais- tai perusopetuksen opettajille, vanhustyön parissa työskenteleville sekä muille toiminnallisia menetelmiä työssään tarvitseville. Opiskelijoilla on mahdollisuus liittää opinnot osaksi omaa työtä tai projektia.

Vanajaveden opisto kehittää yhteistyötä muiden Verkatehtaan alueella olevien kulttuuritoimijoiden kanssa. Teatteritaiteen perusopetuksen sisältöjä pyritään mahdollisuuksien mukaan myös toteuttamaan yhteistyössä muiden opistolla toimivien taiteen perusopetuksen piiriin kuuluvien opintokokonaisuuksien kanssa.

4. Opetuksen toteuttaminen

Oppimiskäsitys

Teatterin opiskeleminen on pitkäjänteinen ja kokonaisvaltainen prosessi, joka edellyttää sitoutumista sekä ryhmässä toimimisen taitoja. Opiskelu on tavoitteellista ja oppilaat työskentelevät opettajien ohjauksessa, ryhmän kanssa sekä itsenäisesti. Opiskelijan opiskelutaitoja kehitetään niin, että ne mahdollistavat hänen edistymisensä opiskelussa. Oppiminen perustuu tekemällä oppimiseen, suunnitelmallisuuteen sekä kykyyn arvioida omaa oppimista. Opetuksessa otetaan huomioon opiskelijan aiempi elämäkokemus sekä työhistoria. Opiskelijalta edellytetään motivaatiota ja taitoja työskennellä sekä itsenäisesti että yhdessä toisten kanssa. Oppimisessa lähtökohtina ovat kokemuksellinen oppiminen sekä toiminnallinen lähestymistapa opittaviin sisältöihin. Ryhmään pyritään luomaan avoin, myönteinen ja oppilasta rohkaiseva ilmapiiri

Oppimisympäristö, työtavat ja opetusajat

Opiskelu muodostuu luennoista, esitysvierailuista, teatterityön harjoituksista, kirjallisista tehtävistä ja produktioiden valmistamisesta. Jokaiseen produktioon liittyy oma painotuksensa niin, että produktioiden valmistaminen tukee teatterityöskentelyn monimuotoisuuden hahmottamista. Teatteritaiteen opetus muodostuu arki-iltaopetuksesta, ryhmässä tehtävistä harjoitteista, viikonloppukursseista ja omista kirjallisista töistä. Opintoihin kuuluvat myös

käynnit teatteriesityksissä. Opintoihin käytettävä aika joustaa valmistettavien produktioiden mukaan.

Oppilasvalinta

Vanajaveden Opisto päättää opiskelijavalinnasta ottaen huomioon opetukselle määritellyt tavoitteet. Opintoryhmät muodostetaan siten, että ne edistävät oppimistavoitteiden saavuttamista. Valitun henkilön tulee osoittaa alalle suuntautuneisuutta ja kykyä sitoutua pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen opiskeluun. Yhteen ryhmään voidaan ottaa korkeintaan 20 henkeä. Opiskelijavalinnasta ja – määrystä päättää rehtori.

Muulla suoritettujen opintojen hyväksi lukeminen

Aiemmin suoritettuja vastaavia teatteritaiteen opintoja voidaan hyväksi lukea, mikäli suoritettujen opintokokonaisuuden sisällöt vastaavat hyväksi luettavaa opintokokonaisuutta. Opiskelijalla itsellään on velvollisuus osoittaa riittävä selvitys korvaavista opinnoista. Opiskelija voi yhteisestä sopimuksesta suorittaa osan opinnoistaan käytännön työskentelynä esimerkiksi harrastajateatterissa tai omassa työssä..

Oppilaan henkilökohtaisen opetussuunnitelman laatiminen

Teatteritaiteen perusopintojen opiskelija on itse vastuussa opintojensa etenemisessä. Jotta eteneminen olisi mahdollisimman tavoitteellista ja helppoa, tuetaan sitä luomalla jokaiselle opiskelijalle henkilökohtainen opintosuunnitelma, HOPS. Opiskelijaa kannustetaan päämäärätietoiseen työskentelyyn ja vastuun ottamiseen omien opintojensa etenemisestä.

Jokainen teatteritaiteen opinnot aloittava opiskelija käy keskustelun teatteritaiteen opetuksesta vastaavan henkilön kanssa. HOPS -työskentely on jatkuvaa niin, että omia valintoja ja suoritusaikataulua päivitetään aina lukukauden alussa HOPS – keskusteluissa. Opintojen etenemistä voi seurata esimerkiksi opintopäiväkirjan tai seurantalomakkeen avulla. Seuranta on osa opiskelijan kokoamaa Portfoliota.

Oppilarviointi ja todistus

Oppilarviointi tapahtuu kolmella tasolla.

- 1) Opiskelija on velvollinen jatkuvaan itse arviointiin.
- 2) Opettaja antaa opiskelijalle välittömän suullisen palautteen opetustilanteessa.
- 3) Kirjallisen palautteen opiskelija saa halutessaan ohjaajalta/opettajalta kurssin tai opintokokonaisuuden päätteeksi.

Jokainen ohjaaja määrittelee arvostelunsa painotukset opintojakson alussa. Arviointiin vaikuttaa aina opiskelijan opintoja kohtaan osoittama motivaatio ja aktiivisuus sekä opinnoissa edistyminen. Portfolio on yksi arvioinnin väline. Se sisältää tietoa opiskelijan suorittamista Teatteritaiteen perusopinnoista. Oppimisportfolio sisältää myös työnäytteitä produktioista.

Perusopinnoista opiskelija saa todistuksen ja kahden arvioitsija laatiman kirjallisen kuvauksen perusopintojen päättöyöstä sekä osaamisestaan. Päättöyön arvioitsijoita tulee olla vähintään kaksi.

5. Opetuksen sisällöt

Teatteritaiteen perusopintojen yleinen oppimäärä (500 t, 18,5 op) koostuu pakollisista opinnoista sekä valinnaisista opinnoista. Perusopinnoissa opiskelija saa valmiuksia näyttämötyöskentelyyn sekä kokonaiskuvan teatterista työympäristönä, teatterista taidemuotona sekä teatterin soveltavista muodoista. Perusopintojen aikana valmistetaan kaksi produktiota. Valinnaisuus edesauttaa opiskelijan oman suuntautuneisuuden tunnistamista ja tukemista. Teatteritaiteen opiskeluun kuuluvat myös teatterikäynnit sekä eri teatterin osa-alueisiin, kuten musiikki- ja nukketeatteriin sekä teatterin soveltaviin tekniikoihin tutustuminen.

Teatteritaiteen perusopetus aikuisille **Perusopinnot/yleinen oppimäärä**

1. Teatteritaiteen perusteet **9 op**

HOPS ja PORTFOLIO **1 op**

- jatkuva

1.1. Teatteritaiteen perusteet ja teatterihistoria **1 op**

- teatteritaiteen perusteet, keskeiset käsitteet, tyylit ja lajit tulevat tutuksi
- opintokokonaisuus antaa edellytyksiä taiteen vastaanottamiseen, ja käsitteistön sekä käytäntöjen tuntemiseen
- hahmotetaan teatteritaiteen sisältöä suhteessa omaan aikaansa
- teatterivierailu, kirjallinen tehtävä

1.2. Näyttelijäntyyön perusteet ja esiintyvyys **2 op**

- tavoitteena saada kokonaiskuva näyttelijäntyyöstä ja saada kosketus omaan esiintyvyyteen sekä ilmaisuun
- opetellaan näyttämöllistä läsnäoloa ja vuorovaikutusta
- opetus koostuu monipuolisista näyttelijäntyyön harjoituksista: teatterileikeistä, tunneilmaisusta, fyysisestä ilmaisusta, keskittymisharjoituksista, äänenkäytön harjoitteista sekä roolianalyysin perusteista

1.3. Esityksen visualisointi **1 op**

- tutustutaan visuaaliseen kieleen näyttämöllä: kuvan, projisointien, puvustuksen sekä lavastuksellisen ratkaisujen käyttöön teatterissa sekä esineen dramaturgiaan

- 1.4. Ohjaajantyö** **2 op**
- opintojaksolla paneudutaan omaan ohjaajuuteen ja ryhmäprosessiin
  - tutustutaan ohjaamisen eri lähtökohtiin ja esityksen valmistamiseen ohjaajan näkökulmasta
- 1.5. Dramaturgia** **1 op**
- tavoitteena on oppia dramaturgian ja tarinallisuuden perusteita
  - eri dramaturgioiden vertaileva tarkastelu
  - oman aiheen muuttaminen draama- ja ryhmäprosessiksi
  - mietitään draaman mahdollisuuksia aktiivivana ja toiminnallisena työtapana
- 1.6. Teatteritekniikka** **1 op**
- tutustutaan teatteriin monimuotoisena työympäristönä
  - valo- ja äänisuunnittelu
  - vierailuja teatterin kullissien taakse, teatterityön ammattilaisten vierailut/luennot
- 2. Teatteritaiteen työpajaopinnot** **9,5 op**
-
- 2.1. Teatterilajeihin tutustuminen** **2 op**
- tutustutaan eri teatterilajeihin
  - pääpainona kurssilla ovat osallistuva teatteri, prosessidraama, musiikkiteatteri, tanssiteatteri ja nukketeatteri
  - käydään katsomassa esitys/esityksiä
  - toteutetaan oma esitys tai esityksellinen tutkielma
  - kirjalliset tehtävät: työskentelyprosessin analyysi, arviointi nähdystä esityksestä
- 2.2. Teatterin osa-alueet** **1,5 op**
- erikoistuminen johonkin em. teatterin osa-alueeseen ennen päättötyötä
  - opiskelija valitsee opinnoistaan ajankohdan, jolloin hän suorittaa nämä opinnot esimerkiksi omassa työssään
- 2.2.1. produktio I** **2 op**
- valmistetaan yhdessä julkinen esitys
  - kirjallisena työnä jokainen pitää oppimispäiväkirjaa produktion valmistamisesta, viimeisen esityksen jälkeen keskustelutilaisuus, purku, jossa käydään esitystä läpi.
  -
- 2.2. Kokeileva ja tutkiva teatteri** **1 op**
- läpileikkaus, jossa tutustutaan teatterin keinoihin kokeilevalla otteella
  - metodina luennot, keskustelu, kirjallisuus, kirjallinen työ ja toiminta teatterivierailu, kirjoitetaan teatterikritiikki, jossa tulee huomioida kaikki

esityksen elementit, puvut, valot, äänet, lavastus, ohjaajan ratkaisut ja näyttelijäntyö

2.5. Produktio II

3 op

- **Perusopintojen päättötyö**
- valmistetaan esitys yhdessä ryhmän kanssa
- oman taiteellisen työskentelyn seuranta oppimispäiväkirjana, arviointi työn toteutuksesta